

Det kongelige Klima- og miljødepartement
v/Ekspedisjonssjef Ingvild Andreassen Sæverud
Pb8013 Dep
0030 Oslo

Forslag til klimalov - høringsuttalelse fra NTNU

Vi viser til invitasjon fra Klima- og miljødepartementet (brev av 27.09.16) om å gi en høringsuttalelse til forslag til "Lov om klimamål (klimaloven)". NTNU takker for muligheten til å gi kommentarer til lovutkastet.

Vårt hørings svar tar utgangspunkt i fire følgende spørsmål:

- Klimaloven – gir den en merverdi for Norge?
- Sikrer Klimaloven god informasjonsflyt mellom regjering og storting om utslipp nasjonalt?
- Gir Klimaloven styringssignal og er den med på å redusere risiko for private beslutningstakere og ulike politiske nivå?
- Er Klimaloven utformet slik at det finnes sanksjonsmuligheter hvis den ikke følges?

Klimaloven – gir den en merverdi for Norge?

Overordnet er NTNU positiv til Lov om Klimamål som er sendt på høring. Forslaget legger til rette for en ambisiøs klimapolitikk og setter klimaarbeidet i Norge i en Europeisk kontekst. Forslaget kan med mindre endringer være et godt virkemiddel for raskere måloppnåelse av klimamålene. Gjøres loven noe mer forpliktende på målsettinger og rapportering tror vi at loven også vil gi merverdi for konkurransedyktigheten til norsk næringsliv. Klimaloven kan med fordel inkludere enda mer konkrete mekanismer som sikrer måloppnåelse i 2030 og 2050. Rapportering og målbarhet er viktig. Utformingen av rapportering og målbarhet bør stimulere til tiltak som har:

- 1) En varig effekt på globale klimagassutslipp, eller
- 2) Er en del av en varig omstilling som på sikt vil føre til reduksjon i globale klimagassutslipp.

Samtidig bør målsetting og rapportering utformes slik at det er tydelig at tiltak som kun har lokal effekt på utslippsreduksjoner ikke prioriteres. Eksempel er tiltak som fører til karbonlekkasje eller kortsiktige tiltak som ikke sikrer varig omstilling innenfor sektorer som er en del av kvotesystemet. NTNU ønsker derfor å fremheve viktigheten av prosesser og mekanismer for å oppnå målene, mer enn bare en lovfesting av dem.

Videre savner NTNU en tydeliggjøring rundt et karbonnøytralt samfunn, lavutslipp og nullutslipp. Loven vil gi et tydeligere signal til omstilling om den konkretiserer et mål som for eksempel 90%

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: postmottak@adm.ntnu.no	Hovedbygget Høgskoleringen 1 Gløshaugen	+ 47 73 59 80 11 Telefaks + 47 73 59 80 90	Ragnhild Lofthus Tlf: + 47 481 35593

utslippsreduksjon eller nullutslipp i 2050. Om man ikke lovfester nullutslipp bør man likevel lovfeste at Norge skal være karbonnøytralt på et gitt tidspunkt.

Derfor bør det også sies tydeligere hva som er ambisjon for lokale utslippskutt. En merverdi for industrien vil avhenge av en omstilling av næringsliv og samfunnet ellers. Den blir vanskeligere å få til om langsiktige ambisjoner for lokal kutt ikke er tydelige. Dette henger sammen med loven som styringssignal og om den er med på å redusere risiko for private beslutningstakere og ulike politiske nivå. Vi konkretiserer derfor under det punktet i høringssvaret.

Sikrer Klimaloven god informasjonsflyt mellom regjering og storting om utslipp nasjonalt?

Det kreves rapportering på både dagens klimaoppnåelser og fremtidige planer, noe som bidrar til åpenhet og plasserer ansvar. NTNU er av den oppfatning at rapporteringen vil bli bedre med forslaget til den nye Klimaloven. Årlig rapportering er positivt for kontinuitet, og fireårige rapporter sikrer et langsiktig perspektiv og stiller krav til god planlegging. Forslaget til Klimaloven gir klare føringer og et godt grunnlag for bedre oppfølging i forhold til hvordan man skal oppnå klimamålene. Høringsnotatet skisserer en minimumslov, der det er lovfestet å rapportere og følge loven. Dette stiller krav til kontinuitet, og effekten av de ulike tiltakene vil i større grad kunne måles enn tidligere. Lovforslaget vil med stor sannsynlighet forbedre beslutningsgrunnlaget og bidra til utvikling av bedre beslutningsstøtteverktøy.

Gir Klimaloven styringssignal og er den med på å redusere risiko for private beslutningstakere og ulike politiske nivå?

NTNU er positiv til paragraf 4, som dekker både klimastatus i dag og progresjon mot fremtidens målsettinger. Som nevnt tidligere mener vi at målsettingenes formål bør gjøres tydeligere for å stimulere til tiltak med:

- Lokale utslippskutt med global effekt
- Lokale omstillinger som er varige og på sikt gir en global effekt

Et ledd i dette er å kvantifisere mål for lokale utslippskutt. Dette er viktig fordi det gir tydelige signal til aktører som skal investere i dag. Det er for eksempel usannsynlig at det blir en glidende overgang mellom lavutslipp og nullutslipp. Tvert imot er det sannsynlig at det er ulike mekanismer og prosesser bak lavutslipp og bak nullutslipp. Det vi også vet er at lavutslipp bare kan være et delmål, og at det er nullutslipp (riktignok over en lengre tidshorisont) som må være endemålet. Derfor ønskes det et tydeligere fokus på mål for 2050. Av klimaforliket i 2012 går det frem at Norge skal være karbonnøytralt i 2050. Det bør reflekteres.

Paragraf 4, kan her være et viktig virkemiddel, forutsatt at dette går langt nok ned på sektornivå og som nevnt over at styringssignalene er tydelige og målsettingen er klar. Styringssignalet er uttalte mål og ambisjoner, men virkemiddelbruken må styrkes og omdisponeres i henhold til klimamålene.

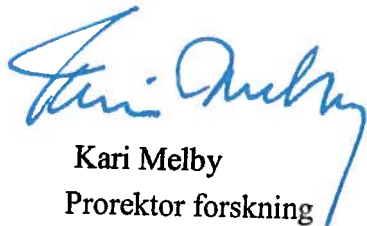
Ambisjonen om sektorvise utslippsbaner er derfor et viktig instrument i den langsiktige omstillingen av samfunnet. Dette vil være et viktig tiltak dersom det kobles mot sektorovergripende mål om lokale utslippskutt. Vi støtter at det ikke opprettes sektorspesifikke mål, men mener at sektorvise utslippsbaner som kan sannsynliggjøre at den totale målsetningen nåes er riktig vei å gå. Det gir en kombinasjon av langsiktighet, troverdighet for det totale målet og samtidig fleksibilitet. Det gir også mulighet til å videreføre arbeidet sektorene selv har gjort i veikart mot 2050 i forbindelse med rapporten fra regjeringens ekspertutvalg for Grønn konkurransekraft. Dersom disse sektorvise banene kobles til næringspolitikk og forskningspolitikk, vil muligheten for merverdi øke. Nullutslipp og lavutslipp fordrer etter all sannsynlighet en del omlegginger og strukturelle skift, og disse skjer neppe av seg selv. Det er derfor viktig at en klimalov både reduserer privat risiko og gir gode og stabile incentiver til private aktører, og at den tar innover seg at jobben neppe kan gjøres via skatte- og avgiftssystemet alene. Vi er positive til at næringspolitikk, forskningspolitikk og klimapolitikk sees i sammenheng. Sektorvise baner som revideres jevnlig øker muligheten for dette, da behov identifiseres.

Tidsdimensjonen bør i større grad trekkes frem, da Klimaloven gir grunnlag for både en kortsiktig og langsiktig strategi for bærekraft. Stortinget bør derfor vedta nasjonale klimamål og sektorovergripende karbonbudsjetter som gir langsiktige styringssignaler og sikrer tidlige investeringer i utslippsfrie løsninger. Det oppfordres til at en uavhengig kontrollinstans vil vurdere om politikken som gjennomføres er i tråd med klimamålene. Avgjørelsene i klimapolitikken må bygge på sterke fagmiljøer. Ettersom politisk usikkerhet er blant risikofaktorene som er vanskeligst å styre for næringslivet, er det ønskelig å holde fast på langsiktige krav i tråd med klimamålene og å formidle gode styringsverktøy.

Er klimaloven utformet slik at det finnes sanksjonsmuligheter hvis den ikke følges?

Loven er ikke utformet for sanksjonsmuligheter. Ettersom ingen vil holdes til ansvar for manglende måloppnåelse i klimapolitikken, kan loven få mindre gjennomslagskraft enn ønskelig. Derfor kan man vurdere å legge til en setning om ansvars plassering og konsekvenser ved overtredelse.

Hilsen

Kari Melby
Prorektor forskning

Annik Magerholm Fet
Leder for satsingsområdet «Bærekraft og samfunnsutvikling»